

BJ-16080002010300

Seat No. _____

M. Com. (Sem. I) (CBCS) (W.E.F. 2016)

Examination

March - 2021

Accounting for Management

(Old Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(2) કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

- 1 સંયમ મેન્યુ. કંપની X અને Y બ્રાન્ડની બે વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરે છે. અર્થ તૈયાર માલનો સ્ટોક નથી. પરંતુ તૈયાર માલનો આખર સ્ટોક ત્યાર પછીના માસિક વેચાણના 30% રાખવાની પ્રથા છે. વર્ષ 2019-20 માટે કંપનીનું અંદાજિત ઉત્પાદન નીચે મુજબ છે :

વસ્તુ X :..... 36,000 એકમો

વસ્તુ Y :..... 30,000 એકમો

પડતર અંગે નીચે મુજબની વિગતો પ્રાપ્ત છે :

વિગત	X (રૂ.)	Y (રૂ.)
એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન	60	90
એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી	40	60
અન્ય પરોક્ષ ખર્ચા (ઉત્પાદનના ધોરણે ફાળવણી)	2,88,000	4,20,000

વર્ષ 2019-20ના પ્રથમ 8 માસના વેચાણ એકમોનો અંદાજ નીચે મુજબ છે :

બ્રાન્ડ	એપ્રિલ	મે	જૂન	જુલાઈ
X	1000	1200	1400	1200
Y	2000	1500	1000	1400
બ્રાન્ડ	ઓગસ્ટ	સપ્ટેમ્બર	ઓક્ટોબર	નવેમ્બર
X	1500	2000	2500	1800
Y	1500	2500	3000	2200

ઉપરોક્ત વિગતો પરથી તૈયાર કરો :

- (અ) ઉત્પાદન અંદાજ પત્ર (પ્રથમ 6 માસના ઉત્પાદનના એકમો દર્શાવતું)
(બ) ઉત્પાદન પડતર દર્શાવતું અંદાજપત્ર (પ્રથમ 6 માસ માટે).

- 2 સલોની લિ.ની સ્થાપના એક ચાલુ ધંધો ખરીદી લેવા માટે કરવામાં આવે છે. ઈક્વિટી શેર મૂડી રૂ. 50 લાખની અને 10%ના રૂ. 16 લાખના ડિબેન્ચર બહાર પાડીને નાણાં ઊભા કરવાના છે. ડિબેન્ચર પર વ્યાજ વાર્ષિક ધોરણે ચૂકવવાનું છે :
- શરૂઆતનો બાલ્ય રોકડ પ્રવાહ :

રૂ.

મકાન	27,00,000
પ્લાન્ટ	10,50,000
મોટર કાર	5,00,000
કમ્પ્યુટર	1,50,000
સ્ટોક	6,60,000

ઉપરોક્ત ચૂકવણી કંપનીના નોંધણીના મહિનામાં જ કરવાની છે.

30મી સપ્ટેમ્બરે પૂરા થતા પ્રથમ 6 માસનું અંદાજિત વેચાણ નીચે મુજબ છે :

માસ	વેચાણ (રૂ.)	માસ	વેચાણ (રૂ.)
એપ્રિલ	15,40,000	મે	16,50,000
જૂન	20,35,000	જુલાઈ	27,50,000
ઓગસ્ટ	29,15,000	સપ્ટેમ્બર	30,80,000

અન્ય વિગતો :

- (1) સ્ટોકનું ધોરણ દર મહિને એક સરખું જળવાઈ રહે છે.
- (2) દેવાદારોને આપેલ શાખ મુદત 2 માસ છે.
- (3) લેણદારોએ આપેલ શાખ મુદત 1 માસ છે.
- (4) વેચાણ પર કાચા નફાનો દર 20% છે.
- (5) મજૂરી અને પગાર :
પ્રથમ ત્રણ માસ રૂ. 88,000 દર મહિને,
પછીના સમય માટે રૂ. 1,04,500 દર મહિને.
- (6) મજૂરી અને પગાર ચૂકવવાનો સમય ગાળો 1 માસ છે.
- (7) પ્રાથમિક ખર્ચ રૂ. 55,000 મે મહિનામાં ચૂકવાશે.
- (8) દરેક માસના અંતે ઓફિસ ખર્ચ રૂ. 44,000 ચૂકવાશે.
- (9) ઈક્વિટી શેર અને ડિબેન્ચર 1 લી એપ્રિલે બહાર પાડવામાં આવશે.

સલોની લિ.ના ચોપડે તૈયાર કરો :

- (A) રોકડ અંદાજ પત્ર (પ્રથમ 6 માસનું)
- (B) તા. 30/9/2020 સુધીના સમયના અંદાજ વાર્ષિક હિસાબો.

- 3 માહેશ્વરી લિ. જે A₁ અને A₂ નામની બે વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરે છે. તેની સમક્ષ નીચે મુજબની સ્વતંત્ર શક્યતાઓ છે :

- (1) A₂ ના વધારાના 15,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરીને વેચાણ કરવું, તેમ કરતા A₁નું ઉત્પાદન 20,000 એકમો જેટલું ઘટાડવું પડે.
- (2) A₁ ની વેચાણ કિંમત એકમદીઠ 25 પૈસા ઘટાડવી, આને પરિણામે A₁ ના વેચાણમાં 20%નો વધારો થશે.
- (3) A₁ના 55,000 એકમો અને A₂ના 1,02,500 એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવું.

કંપનીના સંચાલનના પરિણામો નીચે રજૂ કર્યા છે :

વિગત	વસ્તુ A ₁	વસ્તુ A ₂
વેચાણ (એકમોમાં)	50,000	1,00,000
	રૂ.	રૂ.
વેચાણ કિંમત	2,50,000	8,00,000
વેચાણની પડતર	1,50,000	6,00,000
કાચો નફો	1,00,000	2,00,000
વેચાણ વિતરણ ખર્ચ	70,000	1,40,000
ચોખ્ખો નફો	30,000	60,000

કુલ પડતરમાં સમાયેલ પ્રત્યક્ષ પડતર અનુક્રમે વસ્તુ A₁ અને વસ્તુ A₂ માટે રૂ. 1,25,000 અને રૂ. 3,20,000 છે.

સંચાલકો સમક્ષ રજૂ કરવા માટે જરૂરી આંકડા યોગ્ય સ્વરૂપે ગોઠવો અને તમારી ભલામણ આપો.

- 4 સમર્થ કંપની લિ.ના ઉત્પાદન વિભાગ-I ની કામગીરી નીચે મુજબ આપેલી છે :
માસિક માહિતી :

વેચાણ ..... રૂ. 3,60,000 સ્થિર ખર્ચ ..... રૂ. 60,000
ફાળો રૂ. .... રૂ. 1,35,000 ઉત્પાદન (એકમો) 18,000
રોકેલ કામદારોની સંખ્યા = 360

કંપનીના સંચાલન બોર્ડ દ્વારા યાંત્રીકરણ અંગે પ્રસ્તાવ થયો છે. જે મુજબ મૂડી ખર્ચ રૂ. 54,000 થાય તેમ છે. આ યાંત્રીકરણ થી કર્મચારીઓની સંખ્યામાં 60 નો ઘટાડો થાય તેમ છે. પરંતુ ઉત્પાદન ક્ષમતામાં 70% લેખે વધારો અપેક્ષિત છે.

ઉત્પાદકતા વધે તે હેતુથી સંચાલન બોર્ડે એક પ્રોત્સાહન યોજના ઘડી છે. જે અમલમાં મૂકતા દરેક કામદારને સરેરાશ વ્યક્તિગત ઉત્પાદનમાંથી દરેક 10% જેટલા જથ્થા માટે કાર્ય વેતન દરમાં જે એકમદીઠ રૂ. 5 છે, તેમા 3% લેખે વધારો ગણી વેતન ચૂકવવાનું થનાર છે.

સમગ્ર ઉત્પાદન જથ્થો વેચી શકાય તે હેતુથી વસ્તુના ભાવમાં 4% લેખે ઘટાડો સૂચવવામાં આવ્યો છે. મૂડી પડતરનો દર વાર્ષિક 12% ગણવાનો છે.

ઉપરોક્ત દરખાસ્ત અમલમાં મૂકવી નફાકારક છે કે નહીં તે દર્શાવતો અહેવાલ સંચાલન બોર્ડ સમક્ષ રજૂ કરો. જરૂરી ગણતરીઓ આપો.

- 5 ડિવિઝન-A એ નફા કેન્દ્ર છે. જે ચાર વસ્તુઓ O, P, Q અને R નું ઉત્પાદન કરે છે. દરેક વસ્તુ બહારના માર્કેટમાં પણ વહેંચાય છે. કોઈ એક સમયગાળા માટેની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	O	P	Q	R
મજૂર કલાકો (એકમદીઠ)	3	4	2	3
બજાર કિંમત (એકમદીઠ) (રૂ.)	150	146	140	130
ચલિત પડતર (એકમદીઠ) (રૂ.)	130	100	90	85

વસ્તુ-R, ડિવિઝન-Bમાં ફેરબદલી થઈ શકે છે. પરંતુ તે માટે મહત્તમ આવશ્યક જથ્થો 2,500 એકમોનો છે. બહારના માર્કેટમાં મહત્તમ શક્ય વેચાણ નીચે મુજબ છે :

વસ્તુ	O	P	Q	R
એકમો	2800	2500	2300	1600

જો ડિવિઝન-B, વસ્તુ-R બહારથી ખરીદે તો થોડી સસ્તી કિંમત એકમદીઠ રૂ. 125 ના ભાવે મેળવી શકે તેમ છે. નીચેના સંજોગોમાં વસ્તુ-Rની ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરો.

- 20,000 મજૂર કલાકો પ્રાપ્ત હોય ત્યારે.
- 30,000 મજૂર કલાકો પ્રાપ્ત હોય ત્યારે.

6 અજંતા લિ.એ વર્ષ 2019-20 માટે નીચે મુજબના અંદાજો રજૂ કર્યા છે :

વસ્તુ	વસ્તુ-A	વસ્તુ-B
વેચાણ એકમો	10,000	25,000
	એકમદીઠ (રૂ.)	એકમદીઠ (રૂ.)
વેચાણ કિંમત	70	100
બાદ : નફો	-10	-15
પડતર	60	85
પ્રત્યક્ષ માલ સામાન	22	30
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (કલાકદીઠ રૂ. 2)	20	30
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	8	10
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	10	15

આ કંપનીની ઉત્પાદન શક્તિનો 1/3 ભાગ હજુ અનુત્પાદક છે. કામકાજમાં સુધારો કરવા માટે નીચે મુજબની દરખાસ્તો વિચારણા માટે મૂકવામાં આવી છે :

- વસ્તુ-Aનું ઉત્પાદન બંધ કરવું અને મુક્ત થયેલી શક્તિનો ઉપયોગ વસ્તુ-B માટે કરવો અને એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 3 થી ઘટાડવી.
- વસ્તુ-Bનું ઉત્પાદન બંધ કરવું અને મુક્ત થયેલી શક્તિનો ઉપયોગ વસ્તુ-C માટે કરવો.

વસ્તુ-C અંગે માહિતી (એકમદીઠ)

વેચાણ કિંમત.....	રૂ. 93
પ્રત્યક્ષ માલસામાન.....	રૂ. 28
પ્રત્યક્ષ મજૂરી.....	રૂ. 25
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ.....	રૂ. 11

પત્રકો તૈયાર કરો :

- વર્તમાન નફાકારકતા દર્શાવતું.
- દરખાસ્ત-1 મુજબ નફાકારકતા દર્શાવતું.
- દરખાસ્ત-2 મુજબ નફાકારકતા દર્શાવતું.

7 મૂલ્ય શ્રેણી વિશ્લેષણનો અર્થ સમજાવી નફા પર મૂલ્ય એન્જિનિયરિંગની અસરની ચર્ચા કરો. મૂલ્ય વિશ્લેષણ અને મૂલ્ય એન્જિનિયરિંગ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

- 8 વિગતે સમજાવો :
- (1) પેદાશ જીવન ચક્ર પડતર
  - (2) ગુણવત્તા પડતરનું મહત્ત્વ.

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) All questions carry equal marks.
- (2) Attempt any four questions.

- 1 Sanyam Manufacturing Co. manufactures two items branded as X and Y. There is no stock of work in progress, but it is a system to keep the closing stock of finished goods is to be maintained at 30% of monthly sales of next month.

For the year 2019-20 the company's expected production is as follows :

Item X : ..... 36,000 units

Item Y : ..... 30,000 units

The details of the cost is as follows :

<i>Particulars</i>	<i>X (Rs.)</i>	<i>Y (Rs.)</i>
Direct Material – per unit	60	90
Direct Wages – per unit	40	60
Other overhead Exp.		
(According to Production)	2,88,000	4,20,000

The estimated sales of the units for the first 8 months of the year 2019-20 is as follows :

<i>Brand</i>	<i>April</i>	<i>May</i>	<i>June</i>	<i>July</i>
X	1000	1200	1400	1200
Y	2000	1500	1000	1400
<i>Brand</i>	<i>Aug.</i>	<i>Sep.</i>	<i>Oct.</i>	<i>Nov.</i>
X	1500	2000	2500	1800
Y	1500	2500	3000	2200

Prepare from the details given above :

- (A) Production Budget (showing the production units of the first 6 months)
- (B) Describing Budget of Production Cost (For the first 6 months).

- 2 Saloni Ltd. comes into existence for buying a current business. It issued equity share capital of Rs. 50 lakh and 10% Debentures Rs. 16 lakh and created fund. Interest on debentures will be paid annually.

Starting output cash flow :

Building	Rs. 27,00,000
Plant	Rs. 10,50,000
Motor Car	Rs. 5,00,000
Computers	Rs. 1,50,000
Stock	Rs. 6,60,000

The above payment is to be done in a month of company's registration. At the end of 30th September, 6 months expected sales are as follow :

Month ..... Sales (Rs.)

April	15,40,000
May	16,50,000
June	20,35,000
July	27,50,000
Aug.	29,15,000
Sep.	30,80,000

Other details :

- (1) The level of stock will be maintained monthly uniformly.
- (2) The credit period for the debtors will be of 2 months.
- (3) The credit period of the creditors will be of 1 month.
- (4) The gross profit on sales is 20%.
- (5) Wages and Salary :
First three months Rs. 88,000 monthly,
For the later period Rs. 1,04,500 monthly.
- (6) The time lag in payment of wages and salary is one month.
- (7) Primary expenses of Rs. 55,000 will be paid in the month of May.
- (8) The office exp. will be paid end of every month of Rs. 44,000.
- (9) Equity shares and debentures will be issued on 1st April.

Prepare in the books of Saloni Ltd. :

- (A) Cash Budget (for first 6 months)
- (B) Estimated Annual Accounts upto 30/9/2020.

- 3 Maheshwari Ltd. is manufacturing two products A₁ and A₂, have the following independent possibilities before it.

- (1) To produce and sell an additional 15,000 units of A₂, but only if the production of A₁ is reduced by 20,000 units.
- (2) To reduce the price of A₁ by 25 paise per unit. This will have the effect of increasing the sales of A₁ by 20%.
- (3) To produce and sell 55,000 units of A₁ and 1,02,500 units of A₂.

The operating results of the concern are given below :

<i>Particulars</i>	<i>Product A₁</i>	<i>Product A₂</i>
Sales (Units)	50,000	10,000
	<i>Rs.</i>	<i>Rs.</i>
Sales Value	2,50,000	8,00,000
Cost of Sales	1,50,000	6,00,000
Gross Profit	1,00,000	2,00,000
Sales Distribution Expenses	70,000	1,40,000
Net Profit	30,000	60,000

Direct cost included in the total cost amount to Rs. 1,25,000 and Rs. 3,20,000 for the product A₁ and A₂ respectively.

Present the figures to the management in a suitable form, giving your recommendations.

- 4 The workings of a manufacturing department-I at Samarth Co., Ltd. are given below :

Monthly Informations :

Sales ..... Rs. 3,60,000 Fixed Expenses .... Rs. 60,000

Contribution ..... Rs. 1,35,000 Production (Units) 18,000

Number of workers employed = 360

The board of directors plan to introduce more mechanization into the department at a capital cost of Rs. 54,000. The proposed mechanization will lead to reduction in the labour force by 60 but the productivity can be increased by 70%. To provide necessary incentive to the workers for higher productivity, the board intends to offer a 3% rise on the piece work rate of Rs. 5 per unit for every 10% increase in average individual output.

It is also proposed to reduce the selling price by 4% to sell the entire production. The cost of capital is assumed to be 12% per annum.

Give report to the board of directors showing the profitability of implementing the above proposal. Give necessary workings.

- 5 Division-A is a profit centre, which product four products O, P, Q and R. Each product is sold in the external market also. Data for the period is as follows :

<i>Particulars</i>	<i>O</i>	<i>P</i>	<i>Q</i>	<i>R</i>
Labour Hours (per unit)	3	4	2	3
Market Price (per unit) (Rs.)	150	146	140	130
Variable Cost (per unit) (Rs.)	130	100	90	85

Product-R can be transferred to Division-B, but the maximum quantity required for transfer is 2,500 units of R.

The maximum sales in the external market are as under :

Product	O	P	Q	R
Units	2800	2500	2300	1600

Division-B can purchase the same product at a slightly cheaper price of Rs. 125 per unit instead Division-A.

What should be “Transfer price” for each unit of product-R, if the total labour hours available in Division-A are :

- (i) 20,000 Labour Hours
- (ii) 30,000 Labour Hours

6 Ajanta Ltd. provides estimates for the year 2019-20 as under.

<i>Particulars</i>	<i>Product A</i>	<i>Product B</i>
Sales (Units)	10,000	25,000
	<i>Per Unit</i>	<i>Per Unit</i>
	<i>(Rs.)</i>	<i>(Rs.)</i>
Sales Price	70	100
Less : Profit	-10	-15
Cost Price	60	85
Direct Material	22	30
Direct Wages (per hour Rs. 2)	20	30
Variable Overhead Exp.	8	10
Fixed Overhead Exp.	10	15

In this company 1/3 capacity is unused. To improve this condition following strategy are under consideration :

- (1) Production of product-A is stopped and this capacity is used for product-B, and selling price is decreased by Rs. 3.
- (2) Production of product-B is stopped and this capacity is used for product-C.

Details for product-C (per unit)

Selling price	Rs. 93
Direct Material	Rs. 28
Direct Labour.....	Rs. 25
Variable Overhead Exp.	Rs. 11

Prepare statements :

- (1) Showing current Profitability.
- (2) Showing profitability as per strategy-1.
- (3) Showing profitability as per strategy-2.

7 Explain the meaning of value chain analysis and discuss the impact of value engineering on profit. Distinguish between value engineering and value analysis.

8 Explain in detail :

- (1) Product life cycle costing.
- (2) Importance of Quality Costing.